

Захаркін О.О. Вплив інноваційного середовища підприємства на результативність впровадження інновацій в контексті вартісно-орієнтованого управління / Захаркін О.О. // XI Международная научно-практическая конференции «Современный научный потенциал – 2015» (28.02 – 07.03.2015 г.) - Science and Education Ltd (Великобритания). – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm

К.е.н. Захаркін О.О.

Сумський державний університет, Україна

**Вплив інноваційного середовища підприємства на
результативність впровадження інновацій в контексті
вартісно-орієнтованого управління**

Інноваційна діяльність підприємств є не лише одним із факторів, що впливає на формування додаткової вартості, але й пов'язана з необхідністю здійснення значних капіталовкладень та фінансування дослідницької роботи. Поряд із тим, можливості інноваційної діяльності підприємства можуть бути обмежені не лише факторами його внутрішнього середовища, але й зовнішніми умовами функціонування. Вивчення цих умов визначає особливості побудови інноваційних стратегій та впливає на прийняття рішення про впровадження інновацій чи їх недоцільність.

Показники, що впливають на особливості реалізації інноваційної діяльності підприємства та визначають умови його функціонування, можуть бути розглянуті у розрізі наступних складових:

- галузеві відмінності підприємств;
- регіональні особливості інноваційного середовища;
- національні особливості інноваційного середовища.

Відмінності інноваційних процесів у розрізі окремих галузей економіки зумовлюються різним рівнем їх розвитку, темпами технологічного оновлення, рівнем кооперації з іншими підприємствами, наявністю встановлених взаємозв'язків з установами науково-дослідної сфери, організаційною структурою управління тощо. Відповідно до цього, одні галузі будуть характеризуватися більш швидким впровадженням інновацій і їхньою масштабністю, інші – повільнішими змінами і менш суттєвими нововведеннями. Залежно від ролі інновацій в забезпеченні ефективності

діяльності підприємств, а також від рівня використовуваних технологій, галузі можна умовно класифікувати на високотехнологічні та низькотехнологічні (виокремлюють також проміжні типи – середньо-високотехнологічні та середньо-низько технологічні галузі [1]). Зазначені типи галузей часто розглядаються у розрізі відповідних технологічних укладів [2, с. 145].

Відмінності в інноваційних процесах у розрізі галузей економіки (табл. 1) вимагають застосування відповідних підходів до формування організаційних структур підприємств. Крім того, різний ступінь важливості для діяльності високо- і низькотехнологічних підприємств матимуть інституційні чинники, такі як захист прав інтелектуальної власності, державне регулювання інноваційної діяльності тощо.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика інноваційної діяльності підприємств високо- та низько-технологічних галузей (складено автором на основі [2, 3])

Характеристики інноваційної діяльності	Типи підприємств	
	Високотехнологічні	Низькотехнологічні
Місце досліджень і розробок (R&D) в діяльності підприємства	Першочергове значення досліджень і розробок, співпраця з науково-дослідними установами, наявність кооперації	Адаптація існуючих інноваційних технологій, низька частка витрат на дослідження і розробки
Вплив на конкурентоспроможність	Інноваційна діяльність – головна умова формування конкурентних переваг	Інноваційна діяльність – одна зі складових конкурентоспроможності
Види впроваджуваних інновацій	Радикальні інновації, що призводять до масштабних змін	Покращуючі інновації, несуттєві зміни, удосконалення
Рівень використовуваних технологій і їх оновлення	Застосовуються новітні технології; темпи технологічного оновлення та впровадження інновацій є високими	Помірні або низькі темпи технологічного оновлення та впровадження інновацій
Організаційна структура	Переважають адаптивні, гнучкі організаційні структури	Функціональні, лінійні організаційні структури; критерій гнучкості не має визначального впливу на ефективність

Так, в країнах з низьким та середнім рівнем економіко-технологічного розвитку основний вид інновацій – це покращуючі зміни та адаптація вже існуючих технологій. Відповідно, основні витрати, пов'язані з інноваційною діяльністю, стосуватимуться сплати роялті, плати за патент, комісійної винагороди, а також здійснення витрат на придбання інноваційного обладнання. У свою чергу, за рахунок підвищення продуктивності праці і фондівіддачі та/або внаслідок виробництва нових видів продукції зростає обсяг надходжень від реалізації. Проте, основний приріст доданої вартості забезпечується, насамперед, скороченням питомих витрат виробництва.

В економічно розвинених країнах на ряду із покращуючими інноваціями вагоме місце займають радикальні інновації, розробка принципово нових або суттєво поліпшених продуктів та технологій, тому основною складовою інноваційних витрат є фінансування досліджень і розробок. Враховуючи те, що більшість підприємств в економічно розвинених країнах мають порівняно ефективну та налагоджену систему виробництва і постачання, основною складовою приросту додаткової вартості для них є збільшення доходів від реалізації. Останні, у свою чергу, формуються за рахунок виходу на нові ринки, охоплення нових сегментів споживачів чи формування попиту на принципово нові продукти і товари з новими споживчими якостями.

Дослідження даних аспектів є особливо актуальним при використанні вартісно-орієнтованого підходу до управління інноваційною діяльністю підприємства та формування відповідних теоретико-методологічних засад оцінки результативності інновацій.

Розглянуті відмінності інноваційної діяльності підприємств, зумовлені різним рівнем економіко-технологічного розвитку країн, в яких вони функціонують, включають екзогенні та ендогенні чинники, характеристики інновацій та вартісно-орієнтованого управління інноваційною діяльністю. Систематизовано зазначені відмінності представлені на рис.1.

Рисунок 1 – Відмінності інноваційної діяльності, зумовлені різним рівнем економіко-технологічного розвитку країн (авторська розробка)

Окрім загального рівня економічного та науково-технологічного розвитку країни, на інноваційну активність підприємств в більшій чи меншій мірі впливають регіональні відмінності в їх діяльності. Аналогічно до загальнодержавного рівня особливості реалізації інноваційної функції підприємств в регіонах можуть зумовлюватися економічними, політичними і соціальними факторами, такими як: наявність місцевих дослідних центрів, регіональна політика щодо стимулювання інноваційної діяльності і створення сприятливого інвестиційного клімату, розвиненість мережі фінансово-кредитних установ, особливості конкурентного середовища в регіоні – присутність на ринку великих динамічних компаній, об'єднань підприємств, попит і платоспроможність населення, а також розвиток інфраструктури.

Таким чином, на характеристики інноваційної активності підприємств та її результативність впливає ряд чинників, що включають як внутрішні параметри функціонування підприємства, так і галузеві, національні та регіональні особливості організації інноваційної діяльності. Отже, ці аспекти мають бути важливою складовою оцінки результативності інновацій в процесі вартісно-орієнтованого управління підприємством.

Література

1. The OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2011: Innovation and Performance in the Global Economy [Electronic resource]. – OECD Publishing, 2011. – 221 p. – Access mode: http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-science-technology-and-industry-scoreboard-2011_sti_scoreboard-2011-en.
2. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник / Л. І. Федулова – К. : Либідь, 2006. – 480 с.
3. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник / Н. В. Краснокутська. – Київ: КНЕУ, 2003. – 504 с.